

прокурора [4]. Такої ж думки щодо розподілу даних дій відповідно до особи, яка приймає рішення щодо проведення дотримується й Р.І. Благута [5].

Таким чином можливо дійти висновку, що новий інститут негласних слідчих (розшукових) дій, як ефективний засіб кримінального процесуального доказування, потребує постійного удосконалення процесуальної форми з урахуванням практики його застосування.

Література

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ. *Голос України*. 1992. 19 лют. № 29. С. 2-6.

2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні»: затв. наказом Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. Minjust.gov.ua. С. 1-8.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 2858-ІХ. *Офіційний вісник України*. 2012. № 37. С. 1370.

4. Берназ В.Д. Нові професійні функції слідчого при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій та напрями вдосконалення їх підготовки. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 8-12.

5. Благута Р.І. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми підготовки та проведення. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 147-152.

УДК 343.31(043.2)

Сорока Д.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Майстро Д.М., асистент

ДИВЕРСІЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З 24 лютого 2022 року Указом Президента України № 64/2022 на всій території України запроваджено воєнний стан, який передбачає особливий правовий режим, що вводиться в Україні у зв'язку зі збройною агресією росії проти України.

Перший тиждень активної фази війни показав, що не достатньо тих норм, які вже містить кримінальне законодавство, а потрібні інші, що більш жорстко реагуватимуть на порушення в умовах воєнного стану.

03 березня 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки

України в умовах дії режиму воєнного стану», яким ст. 113 Кримінального кодексу України (далі – КК України) доповнено частиною другою, згідно з якою: ті самі діяння, вчинені в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту, – караються позбавленням волі строк п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна [1].

Окрім цього, забороняється будь-яка амністія до осіб, які вчинили диверсію. Очікується, що головним результатом ухвалення закону стане посилення кримінальної відповідальності та справедлива відповідь тим особам, які вчинять диверсію на території України у воєнний час.

Диверсія – підривні дії (підпали, руйнування і т.п.), що здійснюються спеціально підготовленими агентами або групами в мирний і військовий час на території якої-небудь держави або території, зайнятій противником, в цілях ослаблення його економічної і військової потужності, а також морального стану.

Відповідно до частини першої ст. 113 КК України диверсія – це вчинення з метою ослаблення держави вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, а також вчинення з тією самою метою дій, спрямованих на радіоактивне забруднення, масове отруєння, поширення епідемій, епізоотій чи епіфітотій [2].

Також у ст. 113 «Диверсія» КК України до переліку кримінальних правопорушень, спрямованих на послаблення держави, додали навмисні підпали, зокрема сухої рослинності. «У воєнний час такі дії можуть прирівнювати до диверсійної роботи, що передбачає кримінальну відповідальність. Зокрема, масштабні вогнища можуть розцінювати як подання світлових сигналів ворогу. Задимлення обмежує видимість та огляд місцевості бійцями Збройних сил України та територіальної оборони. Рятувальники, які виїжджають на такі виклики, навіть у відносно мирних областях, фактично, змушені використовувати резерви не за призначенням, а тому можуть просто не встигнути туди, де справді буде потрібна термінова допомога», – йдеться у повідомленні пресслужби Львівської міської ради.

Також цими змінами до ч. 4 ст. 86 КК України визначено, що особи, визнані винними у вчиненні диверсії, вироки стосовно яких не набрали законної сили, не можуть бути звільнені від відбування покарання, а ті, вироки стосовно яких набрали законної сили, – не можуть бути повністю звільнені законом про амністію від відбування покарання. Зазначені особи можуть бути звільнені від відбування покарання після фактичного відбуття ними строків, встановлених ч. 3 ст. 81 КК України [3].

У Верховній Раді пояснюють, що в умовах воєнного стану диверсійні

дії становлять додаткову небезпеку, відволікають від виконання бойових завдань підрозділи рятувальників, військових та правоохоронців, а відтак, знижують обороноздатність країни.

Наприклад, лише за одну добу 20 березня 2022 року до управління ДСНС у Волинській області надійшло майже два десятки звернень про пожежі, спричинені спалюванням сухоостою.

Також варто згадати випадок, коли у квітні 2020 року у зоні відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення виникла пожежа, яка поширилась на територію понад 100 гектарів, згоріли території колишніх сіл Лелів, Копачі, Поліське, Грезля, Рудня-Грезлянська, Ковшилівка, Варовичі, Буда-Варовичі, Мартиновичі, Смарагдовий, Волхов, Чистогалівка. Від пожежі постраждало місто Чорнобиль. Існувала небезпека розповсюдження радіоактивно забруднених повітряних мас на території України [4]. Для здійснення заходів, пов'язаних з ліквідацією пожеж в зоні відчуження та зоні обов'язкового відселення Урядом для Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державного агентства лісових ресурсів та Державного агентства з управління зоною відчуження було виділено з резервного фонду державного бюджету майже 150 млн. гривень. Спільними зусиллями пожежі були ліквідовані. Національною поліцією тоді поблизу двох осередків пожежі було затримано паліїв, одного з яких підозрювали у підпалі майже 7 га сухоостою.

Література

1. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режиму воєнного стану: Закон України від 03 бер. 2022 р. № 2113-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-20#Text>

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Державна зрада і диверсія: кримінальна відповідальність. Реанімаційний пакет реформ: веб-сайт. URL: <https://rpr.org.ua/news/derzhavna-zrada-i-dyversii-a-kryminalna-vidpovidalnist/>

4. Чому підпал сухоостою став диверсією пояснили у ВР. Закон і Бізнес: веб-сайт. URL: <https://zib.com.ua/ua/150969.html>